

Muligheder og udfordringer på familieplejeområdet i Midtjylland

De 19 kommuner i regionen
og Region Midtjylland

Muligheder og udfordringer på familieplejeområdet i Midtjylland

Indhold

Resume	6
Analysens resultater	6
Det videre arbejde	8
1. Indledning	9
2. Kortlægning af familieplejeområdet	10
2.1. Tendenser på landsplan	10
2.2 Tendenser i Region Midtjylland	11
2.3 Sammenfatning	12
3. Muligheder og udfordringer på familieplejeområdet	13
3.1. Undersøgelse, handleplan og visitation	13
3.2 Sikring af holdbare anbringelser gennem matchning	14
3.3 Opfølgning og understøttelse	15
3.3.1. Særligt i forhold til barnet	16
3.3.2 Særligt i forhold til plejefamilien	17
3.4 Gode overgange	18
3.5 Sammenfatning	19
4. Anbefalinger og det videre arbejde	20
4.1 Anbefalinger	20
4.2 Det videre arbejde	21
5. Undersøgelsens proces og metode	22
5.1 Organisering af undersøgelsen	22
5.2 Metode og fremgangsmåde for den statistiske kortlægning	22
5.3 Metode og fremgangsmåde for den kvalitative analyse	22
6. Bilag	23
6.1 Bilag 1	23
6.2 Bilag 2	23
6.3 Bilag 3	24
6.4 Bilag 4	25
6.5 Bilag 5	26

Resume

Den Administrative Styregruppe for Social- og Specialundervisningsområdet for kommunerne i den midtjyske region (DASSOS) besluttede den 16. august 2012 i regi af Rameaftale for 2013 at nedsætte en tværkommunal arbejdsgruppe af kommunale og regionale videnspersoner til at behandle ministertemaet for 2013: "Udviklingen i brugen af de forskellige former for familieplejeanbringelser".

På baggrund af ovenstående har arbejdsgruppen udarbejdet en statistisk kortlægning af familieplejeområdet. Kortlægningen beskriver udviklingen i brugen af de forskellige former for familieplejeanbringelser. Arbejdsgruppen har endvidere gennemført en kvalitativ analyse af muligheder og udfordringer i forhold til at sikre "den gode familieplejeanbringelse". Analysens resultater samt anbefalingerne afrapporteres i nærværende rapport.

Analysens resultater

Overordnet kan det konkluderes, at familieplejeanbringelser udgør cirka halvdelen af alle anbringelser såvel på landsplan som i Region Midtjylland, og at andelen af børn og unge anbragt i familiepleje stiger både på landsplan og i Region Midtjylland. Det kan endvidere konkluderes, at anbringelse i almindelig plejefamilie udgør hovedparten af det samlede antal familieplejeanbringelser både på landsplan og i Region Midtjylland.

Resultaterne af den kvalitative analyse viser, at der er en række centrale forudsætninger for at sikre en vellykket anbringelse, og at målene med anbringelsen opnås. Den første forudsætning er, at der foreligger en kvalificeret afdækning af barnet og den biologiske familie samt en klar og tydelig handleplan ved visitationstidspunktet. Det er erfaringen, at ovenstående er helt essentielt for, at barnet kan tilbydes adækvat støtte fra anbringelsens start. Endvidere skal handleplanen være et centralt værktøj gennem hele anbringelsesforløbet og sikre, at indsatsen løbende tilpasses barnets behov.

Inddragelse og forventningsafstemning er en anden forudsætning for at sikre "den gode familieplejeanbringelse". Inddragelse og forventningsafstemning understøtter "den gode anbringelse", da det bidrager til, at barnet er tilstrækkeligt beskrevet ved anbringelsen, at de biologiske forældre føler sig hørt og respekteret, at indsatsen er tilpasset og koordineret og, at der ikke opstår usikkerhed om rolle- og kompetencefordeling.

Understøttelse af plejefamilierne i form af blandt andet sparring og supervision er den tredje forudsætning for en vellykket anbringelse. De dilemmaer, der kan opstå som følge af plejefamilieens dobbeltrolle som både professionel samarbejdspartner og nær omsorgsgiver, kan bearbejdes i forbindelse med supervision. Tilsvarende kan sparring fra f.eks. døgninstitution bidrage til, at plejefamilien opnår redskaber til at håndtere konkrete situationer og reaktioner.

Forskning viser, at anbragte børn er særligt udsatte i forhold til ikke at opnå samme uddannelseskvalifikationer som deres jævnaldrende. Ofte er der negative forventninger til barnets skolegang og faglige resultater fra plejeforældre, rådgivere og lærere, hvilket kan medføre, at barnet ofte er opgivet på forhånd i skolemæssig sammenhæng. Forskning viser imidlertid også, at betydningen af en mindre privilegeret baggrund reduceres, hvis den unge gennemfører en uddannelse. Der er således et stort potentiale i at øge antallet af udsatte børn og unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse – en målsætning som netop også fremgår af regeringens 2020 mål.

Erfaringer viser, at det kan være vanskeligt for barnet eller den unge at bevare tilknytningen til sit netværk fra før anbringelsen. Forskning viser da også, at børn og unge udenfor hjemmet føler sig ensomme og har konfliktfyldte eller afbrudte relationer til deres forældre og netværk. Tilrettelæggelse af samvær under anbringelsen er vigtigt for at sikre sammenhæng i barnets eller den unges livshistorie og for at forebygge følelsen af ensomhed samt konfliktfyldte eller afbrudte relationer til forældre og netværk.

På baggrund af analysen har arbejdsgruppen identificeret 5 fokusområder og opstillet en række anbefalinger, der kan bidrage til at sikre "den gode familieplejeanbringelse". Fokusområderne fremgår på næste side.

Fokusområde 1: Myndighedsarbejdet

Arbejdsgruppen anbefaler, at der til stadighed arbejdes med at kvalificere det materiale, der ligger til grund for anbringelsen og som tillige anvendes af de involverede aktører undervejs i anbringelsen.

Det betyder konkret, at barnet bør være tilstrækkeligt udredt og velbeskrevet i § 50 undersøgelsen. Der bør være sammenhæng mellem § 50 undersøgelsen og handleplanen. Handleplanen bør tydeligt beskrive den opgave, plejefamilien skal løse, rolle- og kompetencefordelingen mellem de involverede aktører samt aftaler om barnets eller den unges samvær med biologiske forældre og netværk. Handleplanen bør foreligge og være kendt af alle samarbejdspartnere ved barnets anbringelse, og handleplanen bør være omdrejningspunkt for de halvårslige opfølgingsmøder og revideres efter behov.

Fokusområde 2: Inddragelse og forventningsafstemning

Arbejdsgruppen anbefaler, at der til stadighed er fokus på at inddrage relevante aktører og sikre forventningsafstemning.

Det betyder konkret, at familieplejekonsulent og rådgiver bør deltage i visitationen med henblik på at sikre fælles fokus på barnets eller den unges behov. Endvidere bør familieplejekonsulenten møde barnet og den biologiske familie inden matchningen, så konsulenten har et bedre grundlag for at finde den rette plejefamilie. Der bør afholdes "trekantsmøder" med deltagelse af rådgiver, konsulent og plejefamilie, hvor plejefamilien orienteres om barnets behov, de biologiske forældres forventninger til anbringelsen, forvaltningens forventninger til samarbejdet og så vidt det er muligt anbringelsesperspektivet. Endelig betyder det, at alle relevante samarbejdsparter bør deltage på både de halvårslige opfølgingsmøder og de møder, som kan være nødvendige i den mellemliggende periode.

Fokusområde 3: Skolegang

I forhold til fokusområdet skolegang anbefaler arbejdsgruppen, at andelen udsatte af børn og unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse, øges.

For at opnå dette bør barnet udredes af PPR for så vidt angår begavelsesniveau, personlighed og socialfunktion inden skolestart og testes igen efter et års skolegang, så relevante tiltag iværksættes tidligt såfremt barnet har et støttebehov. Desuden bør plejefamilien læse med barnet inden skolestart. Endvidere bør skole og plejefamilie ved skolestart og -skifte gøres opmærksom på plejeforældrenes vigtige betydning for skole/hjem samarbejdet. Endelig bør der arbejdes med 'mindsettet' vedrørende anbragte børns skolegang, således at der stilles faglige forventninger til de anbragte børn på lige fod med deres jævnaldrende kammerater.

Fokusområde 4: Sparring og supervision

Arbejdsgruppen anbefaler, at plejefamilierne tilbydes den nødvendige sparring og supervision.

Det betyder konkret, at plejefamilien bør have adgang til vejledning samt faglig og personlig supervision, dels at plejefamilien efter behov har adgang til familiebehandling, hvor der er fokus på plejefamiliens egen biologiske familie. Endelig bør plejefamilier have mulighed for professionel sparring og aflastning fra f.eks. døgninstitution i akutsituationer.

Fokusområde 5: Sammenhæng og gode overgange

Arbejdsgruppen anbefaler, at der arbejdes med at sikre sammenhæng og gode overgange.

Det betyder, at der allerede fra barnets anbringelse bør være fokus på at støtte barnet eller den unge i at opnå og/eller bevare tilknytningen til betydningsfulde netværk. I de tilfælde, hvor barnet overflyttes, bør der udarbejdes en procesplan for barnets overflytning med beskrivelse af, hvorfor barnet overflyttes, og hvordan barnet bevarer kontakten til tidligere anbringelsessted.

Det videre arbejde

Arbejdsgruppen har drøftet forskellige muligheder for, hvordan kommunerne i fællesskab kan arbejde videre med ovenstående fokusområder og anbefalinger under hensynstagen til arbejds gange og konkrete tiltag i den enkelte kommune.

Erfaringerne fra fokusgruppeinterviewene har vist, at mødet mellem fagfolk og familieplejere fra forskellige kommuner giver mulighed for at udveksle erfaringer og synspunkter og opnå en fælles forståelse af det emne, der drøftes. Arbejdsgruppen foreslår derfor, at det videre arbejde tilrettelægges som en temadag med deltagelse af relevante aktører fra de 19 kommuner.

Arbejdsgruppen foreslår fokusområdet skolegang som tema for en sådan dag. Det skyldes dels, at udsatte børn og unges skolegang er sat højt på den politiske dagsorden som følge af regeringens 2020 mål. Dels viser forskning, at anbragte børn og unge er særligt udsatte i forhold til ikke at opnå samme uddannelseskvalifikationer som deres jævnaldrende – og dette selvom undersøgelser viser, at betydningen af en mindre privilegeret baggrund reduceres, hvis den unge har gennemført en uddannelse.

Arbejdet med temadagen foreslås forankret i chefnævret på børn og ungeområdet. Det vil også være chefnævret, der vurderer, hvorvidt og - i så fald - hvordan der skal arbejdes videre med de øvrige fokusområder og anbefalinger.

1. Indledning

Den Administrative Styregruppe for Social- og Specialundervisningsområdet for kommunerne i den midtjyske region (DASSOS) besluttede den 16. august 2012 i regi af Rammeaftale for 2013 at nedsætte en tværkommunal arbejdsgruppe af kommunale og regionale videnspersoner til at behandle ministertemaet for 2013: "Udviklingen i brugen af de forskellige former for familiepleje-jeanbringelser".

Af socialministerens udmelding om ministertemaet for 2013 fremgår det, at kommunerne i den fremadrettede udvikling af anbringelsesområdet skal være opmærksomme på de muligheder og udfordringer, der er forbundet med at anvende familiepleje i indsatsen over for udsatte børn og unge.

I Regeringens og KL's økonomiaftale for 2013 er styrkelse af plejefamilieområdet ligeledes et væsentligt element. Det blev aftalt, at brugen af plejefamilier, herunder netværkspleje, skal øges til fordel for andre anbringelsesformer.

Med udgangspunkt i ovenstående består arbejdsgruppens behandling af ministertemaet for 2013 af følgende elementer:

1. Kortlægning af tendenser i anbringelsesmønstret både på nationalt plan og i Region Midtjylland.
2. Identifikation af muligheder og udfordringer i forhold til at sikre "den gode familieplejejeanbringelse"
3. Udarbejdelse af konkrete anbefalinger til at sikre "den gode familieplejejeanbringelse"

På baggrund af ovenstående har arbejdsgruppen udarbejdet en statistisk kortlægning af familieplejeområdet. Kortlægningen beskriver udviklingen i brugen af de forskellige former for familieplejejeanbringelser. Arbejdsgruppen har endvidere gennemført en kvalitativ analyse af muligheder og udfordringer i forhold til at sikre "den gode familieplejejeanbringelse". Den kvalitative analyse bygger på tre fokusgruppeinterviews med fagpersoner og familieplejere samt en efterfølgende temadrøftelse af emnet blandt cheferne på børn- og ungeområdet i Midtjylland. På baggrund af den kvalitative analyse er der identificeret 5 fokusområder. Arbejdsgruppen har udarbejdet en anbefaling for hvert fokusområde.

I kapitel 2 og 3 præsenteres resultaterne af henholdsvis den statistiske kortlægning af familieplejeområdet og den kvalitative analyse af muligheder og udfordringer i forhold til at sikre "den gode familieplejejeanbringelse". I kapitel 4 præsenteres arbejdsgruppens anbefalinger samt forslag til det videre arbejde. I kapitel 5 beskrives undersøgelsens proces og metode, og i kapitel 6 fremgår bilag, herunder lovgrundlag på området samt oversigt over deltagerne i de tre fokusgruppeinterview.

Det skal bemærkes, at arbejdsgruppen ikke inddrager lov om socialtilsyn som træder i kraft 1. januar 2014. Dette skyldes, at reformen har været under udarbejdelse sideløbende med tilblivelsen af denne rapport. Det er arbejdsgruppens vurdering, at dele af rapportens anbefalinger kan inddrages i det nye Socialtilsyns godkendelse og tilsyn med plejefamilier.

2. Kortlægning af familieplejeområdet

Formålet med denne del af analysen er at præsentere en statistisk kortlægning af familieplejeområdet. I det følgende afsnit præsenteres de nationale tendenser i anbringelsesmønsteret. Dernæst følger en præsentation af de overordnede tendenser i anbringelsesmønsteret i Region Midtjylland. Kortlægningen omfatter perioden fra 2008 til 2012.

2.1. Tendenser på landsplan

Ankestyrelsens anbringelsesstatistik viser, at antallet af anbragte børn og unge er henholdsvis 12.898 i 2008 og 12.004 i 2012 svarende til et fald på 7 %. Tabel 1 viser, hvordan disse børn og unge fordeler sig i forhold til forskellige anbringelsesformer.

Tabel 1 - Typer af foranstaltninger til børn og unge, fordeling på landsplan, ultimo 2008 og 3. kvartal 2012

Anbringelsesform	2008		3. kvartal 2012	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Familiepleje	6.149	48	6.527	54
Døgninstitutioner	2.860	23	2.699	23
Socialpædagogiske opholdssteder	2.268	18	1.778	15
Eget værelse	431	3	295	2
Kost- og/eller efterskole	571	4	371	3
Skibsprojekt	40	-	12	-
Akutinstitution	316	2	123	1
Uoplyst	263	2	199	2
I alt	12.898	100	12.004	100

Kilde: Ankestyrelsens anbringelsesstatistik. Antal foranstaltninger ultimo 2008 og 3. kvartal 2012. Tallene er rundet af til nærmeste hele tal.

Ankestyrelsens anbringelsesstatistik viser, at andelen af familieplejeanbringelser i 2008 udgjorde 48 % af det samlede antal anbringelser mod 54 % i 2012. På landsplan er der således en stigning i kommunernes brug af familiepleje fra 2008 til 2012.

Tabel 2 viser en oversigt over børn og unge i familieplejeanbringelse i 2008 og 2012. Tallene dækker over følgende typer af familiepleje: netværksplejefamilie uden for slægten, netværksplejefamilie i slægten, almindelig plejefamilie og fra 2011 kommunal plejefamilie.

Tabel 2 - Typer af familieplejeanbringelser, fordeling på landsplan, ultimo 2008 og 3. kvartal 2012

Anbringelsesform	2008		3. kvartal 2012	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Netværksplejefamilie uden for slægten,	424	7	363	6
Netværksplejefamilie i slægten	210	3	426	7
Almindelig plejefamilie	5.515	90	5.654	86
Kommunal plejefamilie (fra 2011)	-	-	84	1
I alt	6.149	100	6.527	100

Kilde: Ankestyrelsens anbringelsesstatistik. Antal foranstaltninger ultimo 2008 og 3. kvartal 2012. Tallene er rundet af til nærmeste hele tal.

Tabellen viser, at 90 % af de 6.149 familiepleje-
jeanbringelser skete i almindelige plejefamilier
i 2008. I 2012 skete 86 % af de 6.527 familieple-
jeanbringelser i almindelige plejefamilier. Ande-
len af børn og unge, der anbringes i almindelig
plejefamilie, falder således fra 2008 til 2012.

I samme periode er andelen af familiepleje-
anbringelser i netværk uden for slægten faldet fra
7 % til 6 %, mens andelen af familieplejeanbrin-
gelses i netværk i slægten er steget fra 3 % til 7 %.

I 2012 udgjorde andelen af anbragte børn og
unge i kommunal plejefamilie 1 % af det sam-
lede antal familieplejeanbringelser.

Sammenfattende kan det konkluderes, at fa-
milieplejeanbringelse var og er den mest hyp-
pigt anvendte anbringelsesform på landsplan.
Endvidere udgør anbringelser i almindelig ple-
jefamilie hovedparten af familieplejeanbringel-
serne.

2.2 Tendenser i Region Midtjylland

I det følgende afsnit ses der alene på de over-
ordnede tendenser i anbringelsesmønstret i
Region Midtjylland. Ankestyrelsens anbringel-
sesstatistik viser, at antallet af anbragte børn
og unge er henholdsvis 2.490 i 2008 og 2.452
i 2012 svarende til et fald på 1,5 %. Tabel 3 viser,
hvordan disse børn og unge fordeler sig i for-
hold til forskellige anbringelsesformer.

Ankestyrelsens anbringelsesstatistik viser, at
andelen af familieplejeanbringelser i 2008 ud-
gjorde 47 % af det samlede antal anbringelser
mod 54 % i 2012. I Region Midtjylland ses der,
ligesom på landsplan, en stigning i kommuner-
nes brug af familiepleje fra 2008 til 2012.

Tabel 3 - Typer af foranstaltninger til børn og unge, fordeling i Region Midtjylland, ultimo 2008 og 3. kvartal 2012

Anbringelsesform	2008		3. kvartal 2012	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Familiepleje	1161	47	1316	54
Døgninstitutioner	665	26	637	26
Socialpædagogiske opholdssteder	369	15	311	13
Eget værelse	84	4	53	2
Kost- og/eller efterskole	83	4	55	2
Skibsprojekt	2	-	1	-
Akutinstitution	62	2	33	1
Uoplyst	64	2	46	2
I alt	2490	100	2452	100

Kilde: Ankestyrelsens anbringelsesstatistik. Antal foranstaltninger ultimo 2008 og 3. kvartal 2012. Tallene er rundet af til nærmeste hele tal.

Tabel 4 viser en oversigt over børn og unge i familieplejeanbringelse i 2008 og 2012. Tallene dækker over følgende typer af familiepleje: netværksplejefamilie uden for slægten, netværksplejefamilie i slægten, almindelig plejefamilie og fra 2011 kommunal plejefamilie.

Tabel 4. - Typer af familieplejeanbringelser, fordeling i Region Midtjylland, ultimo 2008 og 3. kvartal 2012

Anbringelsesform	2008		3. kvartal 2012	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Netværksplejefamilie uden for slægten,	64	6	65	5
Netværksplejefamilie i slægten	45	4	84	6
Almindelig plejefamilie	1052	90	1149	88
Kommunal plejefamilie (fra 2011)	-	-	18	1
I alt	1161	100	1316	100

Kilde: Ankestyrelsens anbringelsesstatik. Antal foranstaltninger ultimo 2008 og 3. kvartal 2012. Tallene er rundet af til nærmeste hele tal.

Tabellen viser, at 90 % af de 1.161 familieplejeanbringelser skete i almindelige plejefamilier i 2008. I 2012 skete 88 % af de 1.316 familieplejeanbringelser i almindelige plejefamilier. Andelen af børn og unge, der anbringes i almindelig plejefamilie, falder således fra 2008 til 2012.

I samme periode er andelen af familieplejeanbringelser i netværk uden for slægten faldet fra 6 % til 5 %, mens andelen af familieplejeanbringelser i netværk i slægten stiger fra 4 % til 6 %.

I 2012 udgjorde andelen af anbragte børn og unge i kommunal plejefamilie 1 % af det samlede antal familieplejeanbringelser.

Sammenfattende kan det konkluderes, at familieplejeanbringelse også i Region Midtjylland var og er den mest hyppigt anvendte anbringelsesform. Endvidere kan det fremhæves, at anbringelse i almindelig plejefamilie udgør hovedparten af familieplejeanbringelserne.

2.3 Sammenfatning

I dette afsnit sammenfattes resultaterne fra den statistiske kortlægning af familieplejeområdet.

I perioden fra 2008 til 2012 falder det samlede antal anbragte børn og unge på landsplan fra 12.898 til 12.004 svarende til 7 %. I samme periode falder det samlede antal anbragte børn og unge i Region Midtjylland fra 2.490 til 2.452 svarende til 1,5 %.

Overordnet kan det konkluderes, at familieplejeanbringelser udgør cirka halvdelen af alle anbringelser såvel på landsplan som i Region Midtjylland, og at andelen af børn og unge anbragt i familiepleje stiger både på landsplan og i Region Midtjylland. På landsplan stiger andelen fra 48 % til 54 %, mens andelen stiger fra 47 % til 54 % i Region Midtjylland.

Det kan endvidere konkluderes, at anbringelse i almindelig plejefamilie udgør hovedparten af det samlede antal familieplejeanbringelser både på landsplan og i Region Midtjylland. Andelen af børn og unge anbragt i almindelig plejefamilie falder dog fra 90 % til 86 % på landsplan og fra 90 % til 88 % i Region Midtjylland, mens andelen af børn og unge anbragt i netværksplejefamilie i slægten er steget fra 3 % til 7 % på landsplan og fra 4 % til 6 % i Region Midtjylland.

3. Muligheder og udfordringer på familieplejeområdet

Formålet med denne del af analysen er at identificere muligheder og udfordringer i forhold til at sikre "den gode familieplejeanbringelse". Analysen er struktureret med udgangspunkt i fire temaer, der alle er centrale i Anbringelsesreformen fra 2006 og Barnets Reform fra 2011 samt i de forskningsresultater, der henvises til undervejs i rapporten. Temaerne udgør tilsammen rammen om et godt anbringelsesforløb og bidrager hermed til, at formålet med anbringelsen jf. servicelovens § 46 kan opnås (se bilag 1).

Temaerne er følgende:

- Undersøgelse, handleplan og visitation (afsnit 3.1)
- Sikring af holdbare anbringelser gennem matchning (afsnit 3.2)
- Opfølgning og understøttelse (afsnit 3.3)
- Gode overgange (afsnit 3.4)

Analysen understøttes med henvisninger til relevant forskning. Endvidere sammenholdes analysens resultater med lovgivningen på området.

3.1. Undersøgelse, handleplan og visitation

I "Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier" af 15. februar 2011 fremgår det, at der som udgangspunkt altid skal udarbejdes en handleplan, før der iværksættes en foranstaltning. Det fremgår endvidere, at § 140 handleplanen som hovedregel skal udarbejdes efter, der er foretaget en § 50 undersøgelse. § 50 undersøgelsen skal sikre en kvalificeret afdækning af, om der er forhold, der bør resultere i iværksættelse af hjælpeforanstaltninger samt tilvejebringe tilstrækkeligt grundlag til at vurdere, hvilke foranstaltninger der i så fald er hensigtsmæssige at iværksætte. Uddrag af lovgivningen fremgår af bilag 1 og 2.

Deltagerne i de tre fokusgruppeinterviews var enige om, at en grundig beskrivelse af barnet og barnets biologiske familie er et altafgørende grundlag for en god visitation til familiepleje. Den gode § 50 undersøgelse skal, jf. bilag 1, beskrive barnet ud fra en helhedsbetragtning, hvor de temaer, der er relevante for barnet, uddybes med relevante faglige udredninger, herunder psykologiske/pædagogiske og børnepsykiatriske udredninger samt med eksempler på barnets adfærd. De biologiske forældre spiller her en afgørende rolle i forhold til at konkretisere § 50 undersøgelsen med dagligdagseksempler på barnets adfærdsmønstre.

Fokusgrupperne var enige om, at det er vigtigt, at der er en tydelig sammenhæng mellem § 50 undersøgelsen og handleplanen. De centrale temaer i § 50 undersøgelsen skal operationaliseres i handleplanen og herved gøres tydelige og eksplicite. Med andre ord skal § 50 undersøgelsen og dens konklusioner være grundlag for, at der i handleplanen kan ske en mere omfattende og dækkende beskrivelse af indsatsen. Redegørelsen i § 50 undersøgelsen kan pege på, hvilken foranstaltning der bør overvejes. Handleplanen skal angive indholdet af den valgte foranstaltning og opstille de mål, der skal opnås med anbringelsen.

Der var også enighed om vigtigheden af, at handleplanen foreligger og er kendt af alle samarbejdspartnere ved barnets anbringelse. Derved sikres fælles fokus på barnets behov fra anbringelsestidspunktet. Familieplejerne i de tre interviews understreger alle, at det har stor betydning for varetagelsen af opgaven som plejefamilie, at opgaven er tydelig og velbeskrevet fra anbringelsens begyndelse, så der ikke opstår misforståelser i forhold til den indsats, barnet har brug for. Handleplanen er i den forbindelse det centrale værktøj for plejefamiliens opgaveløsning.

Flere interviewpersoner havde dog erfaringer med, at barnet ved anbringelsestidspunktet ikke er tilstrækkeligt beskrevet eller udredt. Blandt af de interviewede var der også erfaringer med mangelfulde handleplaner og med, at handleplanen ikke var udarbejdet ved visitationen af barnet. Dette medfører en betydelig risiko for fejlmatch og som følge heraf en risiko for, at barnet ikke tilbydes adækvat støtte, fordi plejefamiliens opgave og barnets støttebehov ikke er tilstrækkeligt kendt.

I forhold til selve samarbejdet i visitationsprocessen var der forskellige erfaringer blandt de interviewede. Både blandt rådgivere og familieplejekonsulenter var der enighed om, at det optimale er, at både familieplejekonsulenten og rådgiveren deltager i visitationen. Herved etableres der allerede tidligt i anbringelsesforløbet et tæt samarbejde mellem rådgiver og familieplejekonsulent. Det giver mulighed for udveksling af faglighed og erfaringer og for et fælles fokus på barnets behov. På denne måde er det muligt at skabe et "vi" frem for et "os/dem" i samarbejdet omkring barnet.

Analysens næste afsnit omhandler netop matchning af barn og plejefamilie, herunder hvilke faktorer, der fremmer og hæmmer en holdbar anbringelse gennem matchning.

3.2 Sikring af holdbare anbringelser gennem matchning

Ifølge "Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier" af 15. februar 2011 er inddragelse af familien og netværket et vigtigt grundlag for sikre en holdbar anbringelse gennem matchning og for at nå formålet med anbringelsen jf. servicelovens § 47. Inddragelsen skal først og fremmest sikre, at de rigtige oplysninger ligger til grund for beslutningerne. For det andet skal inddragelsen sikre, at forældre og netværket oplever at blive taget alvorligt, at de støtter op om anbringelsen, og at det undgås, at barnet bliver midtpunkt for konflikter mellem myndighederne/plejeforældrene og forældrene. Uddrag af lovgivningen fremgår af bilag 2.

Det er afgørende i forhold til et godt fremtidigt samarbejde og en holdbar anbringelse, at de biologiske forældre fra begyndelsen har oplevet sig hørt og respekteret. En aktiv inddragelse af de biologiske forældre i matchningsfasen kan f.eks. ske ved, at forældrene ved samtale med både konsulenten og rådgiveren får mulighed for at udtrykke eventuelle præferencer og ønsker for barnets kommende hjem.

Interviewpersonerne gav udtryk for forskellig praksis i forhold til at inddrage forældrenes og netværkets perspektiv i forbindelse med matchningen. I flere kommuner er der ikke tradition for, at konsulenten møder barnet og forældrene inden matchningen. Der var enighed blandt de interviewede - særligt konsulenterne - om, at det styrker deres arbejde med at finde den rette plejefamilie, at konsulenten har mødt barnet og barnets biologiske forældre og ikke kun kender familien "på papiret". Konsulenten har således mulighed for at supplere beskrivelser af barnet og familien med egne faglige observationer.

Når familieplejekonsulenten besøger en mulig plejefamilie, og inden der træffes en endelig afgørelse, anbefaler de interviewede, at rådgiveren deltager. Der bliver således tale om en "trekantssamtale", som en deltager i et af fokusgruppeinterviewene benævnte mødet mellem familieplejekonsulent, rådgiver og mulig plejefamilie. Trekantssamtalen er et arbejds møde, hvor rådgiverens rolle består i at formidle barnets behov og plejefamiliens opgave med udgangspunkt i handleplanen. Jo mere præcis formidlingen af

opgaven er, jo bedre grundlag har plejefamilien for at vurdere, om de kan påtage sig opgaven i forhold til barnet og samarbejdet med de biologiske forældre og netværk. Flere interviewdeltagere fremhævede, at "trekantssamtalen" med fordel kunne suppleres med inddragelse af de biologiske forældre. De biologiske forældre kan bidrage med værdifulde hverdagseksempler på barnets adfærd, så den potentielle plejefamilie både får et så fyldestgørende billede af barnet som muligt, og samtidigt et indtryk af hvorledes forældrene oplever barnet.

I matchningen af barn og plejefamilie skal der være fokus på barnets særlige behov og på plejefamiliens muligheder for og kompetencer til at kunne rumme og imødekomme disse behov. Ifølge interviewpersonerne er det afgørende, at den potentielle plejefamilie kan rumme den biologiske familie, og at plejefamilien af hensyn til det anbragte barn og familien selv kender egne begrænsninger f.eks. i forhold til egen familiestruktur. I denne forbindelse er det væsentligt, at plejefamilien også orienteres om den biologiske families ønsker for samarbejde og inddragelse, og om forvaltningens forventninger til samarbejdet med barnets biologiske familie og øvrige netværk. I forlængelse af ovenstående understregede familieplejerne i et af de afholdte interviews, at det er afgørende, at konsulenten og rådgiveren er opmærksomme på at støtte den potentielle plejefamilie i at træffe den rigtige beslutning om, hvorvidt de er i stand til at imødekomme barnets behov. Dette kan ske gennem grundige drøftelser parterne imellem.

De nye typer plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksfamilier, styrker anbringelses-tilbuddene og skønnes at kunne imødekomme andre behov end almindelige plejefamilier. Intentionen med de kommunale plejefamilier er, at de skal være fagligt rustet til at modtage behandlingskrævende børn, som tidligere blev anbragt på døgninstitution. Netværksplejefamilierne åbner mulighed for at mindske barnets oplevelse af "stigmatisering" og for at barnet bevarer en tæt kontakt til sin slægt.

Dette understøttes af en SFI rapport¹, hvor det fremgår, at de slægtsanbragte børn vurderes til at klare sig bedre udviklingsmæssigt end børn i andre anbringelsesformer. Interviewpersonerne gav dog udtryk for, at der ved netværksanbringelser skal tages højde for andre problemstillinger og sårbarheder, som kræver en særlig faglig opmærksomhed. Denne antagelse støttes af

¹ Lajla Knudsen 2009, Børn og unge anbragt i slægten. SFI

Rockwoolfondens undersøgelse², hvor argumenter for og imod slægtsanbringelser drøftes. I samme undersøgelse fastslås det, at slægtsanbringelser kun er bedre i de tilfælde, hvor børn anbringes hos slægtninge med ressourcer til at være konsekvente, indfølelse og pligtopfyldende. Undersøgelsen peger på, at det kun er anbringelser i de bedste slægter, der viser sig bedre end anbringelser i en anden foranstaltning, idet de har signifikant færre ikke-planlagte ophør i forhold til andre plejefamilier. Det er en udfordring, at parametre som empati og pligt-opfyldelse er vanskeligt målbare.

På trods af de nye former for familiepleje var alle deltagere i de tre interviews enige om, at familieplejeanbringelse stadig ikke altid er den rigtige indsats. Det gælder for det første børn, som er meget udadreagerende, som har svært ved at indgå i sociale og følelsesmæssige relationer og som vurderes til ikke at kunne profitere af tætte relationer. For det andet kan der også være forhold i den biologiske familie, som betyder, at en familieplejeanbringelse ikke er den rette løsning, fordi barnets udvikling og trivsel påvirkes af et problematisk eller konfliktfyldt samarbejde mellem plejeforældre og biologiske forældre. Her fremhæves særligt de tilfælde, hvor der er tale om sårbare eller psykisk belastede biologiske familier. Endelig er det i overvejelserne om anbringelse på døgninstitution kontra familieplejeanbringelse vigtigt at være opmærksom på, at det oftere er mindre sårbart for den biologiske familie, at acceptere en anbringelse på en døgninstitution frem for en familieplejeanbringelse. Det kan være følelsesmæssigt svært for de biologiske forældre at håndtere, at en anden familie skal "overtage" den rolle, som de ikke selv er i stand til at udfylde. Mens barnet bor på døgninstitution har de biologiske forældre stadig en tydelig forælderrolle - en rolle som ofte nedtones, når barnet bor i en plejefamilie og danner følelsesmæssige nære relationer til andre voksne.

I næste afsnit beskrives vigtigheden af at følge op på og løbende understøtte anbringelsen. Afsnittet vedrører både generelle forhold, forhold der særligt vedrører barnet, og forhold der særligt vedrører plejefamilien.

3.3 Opfølgning og understøttelse

I "Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier" af 15. februar 2011 fremgår det, at en tæt sammenhæng mellem § 50 undersøgelse, handleplan og opfølgning sikrer, at man undgår foranstaltninger, som ikke giver de ønskede forbedringer af situationen. Først og fremmest fordi man i højere grad kan vælge den rette foranstaltning fra starten, men også fordi man bedre kan vurdere, hvornår indsatsen bør ændres. Forvaltningen har pligt til at følge op på anbringelsen to gange om året og skal i den forbindelse tale med barnet eller den unge jf. § servicelovens 70. Uddrag af lovgivningen fremgår af bilag 2.

Selvom der i lovgivningen er krav om, at der afholdes minimum to årlige handleplansmøder, er det dog velkendt blandt interviewdeltagerne, at det både er vanskeligt at overholde forpligtelsen til rettidige opfølgingsmøder og at samle relevante parter både til de lovpligtige halvårslige møder samt til de møder, der, af hensyn til barnet, kan være nødvendige i de mellemtiliggende perioder.

Der var enighed om, at rettidige og "gode" opfølgingsmøder, hvor indsatsen koordineres blandt alle vigtige personer omkring det anbragte barn, understøtter anbringelsen og har en positiv effekt på barnets trivsel og udvikling. Det giver mulighed for at følge barnet tæt, og usikkerheder hos både plejeforældre, biologiske forældre og barnet mindskes, når der i fællesskab indgås klare aftaler for samarbejdet omkring barnet. Aftalerne skal fremgå af handleplanen.

Interviewdeltagerne var enige om, at det er vigtigt, at rollefordelingen og kompetencer er beskrevet i handleplanen og velkendt af alle samarbejdspartnere omkring barnet. Aftaler om barnets samvær med biologiske forældre og det øvrige netværk skal, ifølge interviewdeltagerne, fremgå af handleplanen. Uklare aftaler om barnets samvær med biologiske forældre og netværk påvirker i høj grad plejefamilien og barnet. Dette er i øvrigt også beskrevet i § 71 (se bilag 3). Interviewdeltagerne var enige om, at rådgiveren ved anbringelsens begyndelse skal sætte rammerne for samvær og sender et tydeligt signal til de biologiske forældre om, at det er rådgiveren og ikke plejefamilien, der træffer afgørelser om samvær. Dette for at sikre at plejebarnet ikke oplever unødigt uenighed mellem

² Nyt fra Rockwool Fondens Forskningsenhed April 2013; Plejefamilier er bedre ens institution i de milde anbringelser.

biologisk familie og plejefamilie. Familieplejerne i et af interviewene understregede vigtigheden af at afstemme rollerne i forhold til barnet og indgå tydelige aftaler, når både barnets biologiske forældre og plejeforældrene deltager i arrangementer på skolen og/eller i fritidstilbud.

Ved interviewene blev der givet udtryk for, at netop tilgængelighed parterne imellem er vigtig i hele anbringelsesforløbet og for familieplejernes oplevelse af en god understøttelse i det daglige arbejde. Plejefamilien, plejebarnet og de biologiske forældre skal være bekendte med hvornår og hvem de kan kontakte afhængigt af situationen og spørgsmålene. Flere familieplejere gav under interviewene udtryk for, at det ofte er vanskeligt at få kontakt til forvaltningen, når der opstår nye problemstillinger eller spørgsmål i forhold til barnet. Interviewdeltagerne var enige om, at der på opfølgingsmøderne derfor også med fordel kan følges op på tilgængeligheden samarbejdspartnerne imellem. Dette kan medvirke til at nødvendige tiltag i forhold til barnet ikke bremses unødigt på grund af træghed og manglende kommunikation i samarbejdet.

3.3.1. Særligt i forhold til barnet

Om barnets samvær og kontakt med forældre og andre fra netværket fremgår det i "Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier" af 15. februar 2011, at kommunen - udover at arbejde for at barnet bevarer kontakten til forældrene - skal sørge for, og om fornødent træffe afgørelse om, at der skal være samvær med andre fra barnets eller den unges netværk, herunder bedsteforældre, søskende, øvrige familiemedlemmer venner m.m. I den forbindelse skal det vurderes, om der er brug for særlige initiativer for at fremme og holde kontakten til netværket vedlige jf. servicelovens § 71. Uddrag af lovgivningen fremgår af bilag 3.

Det er vigtigt, at der allerede fra barnets anbringelse er fokus på at støtte barnet eller den unge i at bevare tilknytningen til betydningsfulde netværk. Interviewdeltagerne understregede, at det er en vigtig del af understøttelsen af barnets anbringelse.

Erfaringerne blandt interviewdeltagerne viser, at det ofte kan være vanskeligt for barnet at bevare kontakten til sit netværk fra før anbringelsen eller fra tidligere anbringelser. Der kan være geografiske forhold, som gør det vanskeligt for

barnet at bevare kontakten. Der kan være tale om mangelfuldt samarbejde mellem barnets vigtige relationer før og efter anbringelsen. Og det kan være vanskeligt for barnet at skulle knytte sig til et nyt sted og danne nye relationer og samtidig bevare kontakten til det tidligere netværk. Disse erfaringer understøttes af Egmont fondens rapport, *Teenagere i plejefamilier*³, som henviser til en række undersøgelser, der viser, at børn og unge anbragt udenfor hjemmet føler sig ensomme og har konfliktfyldte eller afbrudte relationer til deres forældre og slægt.

Det er erfaringen, at en tidlig afklaring af barnets betydningsfulde netværk har stor betydning for tilrettelæggelsen af samvær (med hvem og hvordan) under anbringelsen. Og netop tilrettelæggelsen af samvær under anbringelsen er vigtigt for at fastholde og skabe sammenhæng i barnets livshistorie og for at minimere risikoen for ensomhed og manglende netværk, når barnet fylder 18 år og eventuelt ønsker at søge tilbage til sine rødder.

I interviewene nævnes endvidere forskellige typer af børnenetværk som vigtige i understøttelsen af plejebarnets udvikling. Disse netværk kan både bestå af særlige netværk for plejebørn og børn med særlige problematikker, f.eks. netværk for børn af psykisk sårbare familier og barnets almindelige netværk. Alle er de vigtige for barnets trivsel og udvikling. Det har betydning for barnet, at plejefamilien, forvaltningen og barnets biologiske forældre anerkender og støtter kontakten til netværket, så barnet ikke oplever at stå uden et netværk, når anbringelsen ophører.

I forlængelse heraf pegede flere interviewpersoner dog også på, at det er afgørende for barnets tilknytning og opbygning af tætte relationer til den nye plejefamilie, at barnet i begyndelsen ikke har samvær med alt for mange personer udover de biologiske forældre.

I "Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier" af 15. februar 2011 fremgår det, at der som udgangspunkt skal være taget stilling til barnets skolegang, inden anbringelsen iværksættes. Derfor bør valget af anbringelsessted ske på baggrund af en tværfaglig vurdering, hvor også Psykologisk Pædagogisk Rådgivning (PPR) inddrages. Vejledningen henviser til undersøgelsen "Normalsystemets rummeliggø-

3 Anne Frederiksen, Mette Larsen og Line Klyvø, *Teenagere i familiepleje – set fra anbragte unge og plejeforældres perspektiv*, Egmont fonden 2012

relse og anbringelser”⁴ som viser, at det er svært for anbragte børn at blive integreret i undervisnings- og pasningstilbud. Det er derfor vigtigt, at der sikres god forberedelse af skolestarten og en god kontakt mellem skolen og anbringelsesstedet.

Barnets faglige og sociale trivsel i skolen har stor betydning for det anbragte barns almene trivsel og udvikling. Ifølge en undersøgelse om tidligere anbragte unge og uddannelse⁵ er skolen en vigtig social og faglig udviklingsarena og har stor betydning for plejebarnets oplevelse af inklusion. Der er derfor enighed blandt de interviewede om, at der skal være en særlig opmærksomhed på det lovmæssige krav om fokus på plejebarnets skolegang.

Blandt de interviewede var der også enighed om at skole/hjem samarbejdet er vigtigt, når det gælder plejebørn. Plejeforældrenes samarbejde med skolen skal sikre, at der sker en tidlig indsats, hvis det viser sig at barnet har brug for støtte. Der er imidlertid erfaringer med, at skolen ikke anerkender og sidestiller plejeforældrene med andre forældre i skole/hjem samarbejdet. De interviewede fortæller, at skolen ofte har den opfattelse, at det er rådgiveren, der har kompetencen i forhold til barnets skolegang.

Et af regeringens 2020 mål er, at mindst 50 % af alle udsatte børn⁶ skal have gennemført en ungdomsuddannelse, når de er fyldt 25 år. En undersøgelse⁷ viser, at anbragte børn er særligt udsatte i forhold til, ikke at opnå samme uddannelseskvalifikationer som deres jævnaldrende. En svensk undersøgelse⁸ viser, at der ofte er negative forventninger fra plejeforældre, rådgivere og lærerne til barnets skolegang og faglige resultater, som kan medføre, at barnet på forhånd er opgivet i skolemæssig sammenhæng. Ifølge undersøgelsen reduceres betydningen af en mindre privilegeret baggrund, hvis den unge

4 Jytte Hansen m.fl. (2005) Normalsystemets rummeliggørelse og anbringelser, Udviklingscentret – og Formidlingscentret for Socialt arbejde med Børn og Unge

5 Inge M. Bryderup & Malene Trentel (2012) Tidligere anbragte unge og uddannelse, KLIM

6 I regeringens 2020 plan defineres udsatte børn som børn i familier, der har modtaget foranstaltninger efter serviceloven

7 Inge M. Bryderup & Marlene Q. Trentel (2012): Tidligere anbragte unge og uddannelse, KLIM

8 Berlin M, Vinnerljung B & HjernA (2011): School performance in primary school and psychosocial problems in young adulthood among care leavers from long term foster care, Children and Youth Services Review

har gennemført en ungdomsuddannelse. Samme undersøgelse anbefaler derfor, at plejeforældrene tidligt, gerne før skolestart læser med barnet hver dag, og at alle anbragte børn undersøges/ vurderes pædagogisk og psykologisk ved skolestart og igen et år senere. Målsætningen er at reducere antallet af de børn der mislykkes *tidligt* i skolen og dermed sikre at børnene senere er rustet til at gennemføre en uddannelse. Det faglige fokus må således ikke vige for fokus på barnets øvrige problemer og trivsel.

3.3.2 Særligt i forhold til plejefamilien

I ”Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier” af 15. februar 2011 fremgår det, at det er vigtigt, at familier, der har børn i pleje, har de bedst mulige rammer og forudsætninger for arbejdet. Derfor er det væsentligt, at de løbende får faglig støtte til at håndtere den opgave, de varetager. Alle typer af plejefamilier har i den forbindelse ret og pligt til efteruddannelse og løbende supervision jf. servicelovens § 142 stk. 3. Uddrag af lovgivningen fremgår af bilag 4.

I interviewgrupperne var der enighed om, at det er centralt at understøtte plejefamilierne i deres arbejde. Interviewgruppernes angivelser af, at understøttende indsatser er vigtige, er i tråd med de temaer, der lægges vægt på Deloitte’s rapport: ”Plejefamiliers rammer og vilkår”⁹. Særligt supervision og grundkursets tema om forældresamarbejde nævnes i rapporten som vigtige forudsætninger for en vellykket anbringelse.

Flere af de interviewede gav udtryk for, at det er vigtigt, at der er opmærksomhed på betydningen af plejefamilien som dobbeltrolle som professionel samarbejdspartner og som nære omsorgsgivere for barnet i familiemæssige rammer. Der var enighed om, at det er vigtigt at disse dilemmaer anerkendes og drøftes og løses i tæt dialog samarbejdspartnerne imellem. Plejefamilien skal, ifølge de interviewede, derfor også understøttes med både faglig og personlig supervision. Familieplejerne i de afholdte interviews pegede på, at den gode faglige supervision tager fat om helt konkrete problemstillinger. Personlig supervision er imidlertid mindst lige så vigtigt som den faglige supervision, idet plejeforældrene herved opnår indsigt i egne og familiens følelsesmæssige reaktioner i forhold til plejebarnet. Understøttelsen af plejefamilien medvirker således til at sikre gode forhold for både plejebarnet og plejefamilien.

9 Deloitte 2010; Undersøgelser af plejefamiliers rammer og vilkår, Servicestyrelsen

De interviewede gav endvidere udtryk for, at det er vigtigt at anerkende, at plejefamilien kan have behov for understøttelse i form af aflastning eller en "bagvagt". Bagvagten kan f.eks. være forankret på en døgninstitution og kan kontaktes i akutsituationer. Understøttelsen af plejefamilien kan også ske i form af familiebehandling, hvor der er fokus på plejefamiliens egen biologiske familie.

I forbindelse med plejebarnets samvær med de biologiske forældre, er det vigtigt at understøtte plejefamilien i form af klare aftaler om samvær (hvor og hvornår). Det er særligt vigtigt, når der er tale om mindre børn, hvor samværet som regel foregår i plejefamiliens hjem. Her er rammerne trygge og kendte for barnet, og det er vigtigt for barnet at opleve, at de biologiske forældre er velkomne hos plejefamilien, og at de biologiske forældre føler sig velkomne. Der kan være tilfælde, hvor det mindre barns samvær med de biologiske forældre flyttes væk fra plejefamiliens hjem for at beskytte barnet og plejefamilien. For eksempel når der er tale om biologiske forældre med psykiatriske problemer eller misbrugsproblemer, og hvor samværet er støttet eller overvåget. Eller det kan være for at undgå eventuelt følelsesmæssigt kaos i plejebarnets hjem på grund af et konfliktfyldt forhold mellem de biologiske forældre og plejeforældre. Samvær mellem barnet og de biologiske forældre er en særlig udfordring i forbindelse med netværksplejefamilier, hvor der er behov for opmærksomhed på den familie- og følelsesmæssige relation, som plejefamilien har til den biologiske familie.

Den gode understøttelse af plejefamilien under anbringelsen og i forbindelse med eventuelt ophør af anbringelsen kan være afgørende for, om det er muligt at bevare en bæredygtig kontakt og relation mellem plejefamilien og plejebarnet også efter anbringelsens ophør. Og netop den bæredygtige kontakt også efter anbringelsens ophør kan være værdifuld for barnet jf. afsnit 3.3.1. I det næste afsnit peges på muligheder og udfordringer i forhold til at sikre gode overgange i anbringelsesforløbet.

3.4 Gode overgange

I "Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier" af 15. februar 2011 fremgår det, at en ændring af barnets anbringelse kan føles som en meget indgribende afgørelse for de biologiske forældre og for barnet. Uanset hvad der er årsag til ændringen af anbringelsesstedet, er det centralt, at barnet eller den unge forberedes godt på flytningen jf. servicelovens § 69 stk. 2-4. Uddrag af lovgivningen fremgår af bilag 4.

Blandt de interviewede var der erfaringer med, at det kan blive nødvendigt at ændre barnets anbringelsessted, hvis barnets støttebehov ikke længere kan tilgodeses med den aktuelle foranstaltning. Der var enighed om, at temaet skal drøftes grundigt så tidligt som muligt, så alle parter kan forberede en god overgang. Denne fremgangsmåde kan medvirke til, at flytningen ikke får karakter af "sammenbrud i anbringelsen" til skade for barnet. Dette understøttes af Tine Egelund og Katrine Vitus undersøgelse: "Sammenbrud i anbringelser"¹⁰, som påviser, at akutte flytninger kan have negative konsekvenser for såvel barnet som for anbringelsesstedet og den anbringende myndighed.

Interviewgrupperne påpegede, at en god overgang med faglige overvejelser og videregivelse af oplysninger og erfaringer med barnet giver mulighed for at barnet senere i livet kan få indsigt i årsagen til ændringen i anbringelsen.

Grundlaget for en god overgang mellem anbringelsessteder, udslusning til eget hjem eller egen bolig er, at det afgivende anbringelsessted sammen med rådgiver og familieplejekonsulent udarbejder en god udslusningsplan, der er konkret og rækker så langt frem i tiden som muligt. Den gode udslusningsplan har, ifølge de interviewede, fokus på bevarelse af den historie, som barnet har med fra tidligere anbringelse døgninstitutionen eller i plejefamilien. I praksis betyder det, at det skal fremgå af udslusningsplanen, hvordan de betydningsfulde relationer og den tilknytning, som er skabt i tidligere anbringelse, kan fastholdes. Blandt andet er barnets tidligere anbringelsessted i besiddelse af vigtig viden om barnet, som kan vise sig gavnlige og gøre skift af anbringelsessted lettere for både barnet og det nye sted. En fortsat god kontakt til tidligere anbringelsessted er desuden vigtig, idet døgninstitutionen eller plejefamilien kan bruges ved fremtidigt aflastningsbehov, hvis der er skabt og bevaret en bæredygtig kontakt mellem barnet og det afgivende anbringelsessted.

10 Tine Egelund og Katrine Vitus (2007); Sammenbrud i anbringelser af unge, SFI

3.5 Sammenfatning

I dette afsnit sammenfattes resultaterne fra den kvalitative analyse. På baggrund af analysen har arbejdsgruppen identificeret 5 fokusområder, der kan bidrage til at sikre ”den gode familieplejeanbringelse”. Fokusområderne er myndighedsarbejdet, inddragelse og forventningsafstemning, skolegang, sparring og supervision samt sammenhæng og gode overgange.

I forhold til myndighedsarbejdet peger resultaterne på, at en central forudsætning for at sikre ”den gode familieplejeanbringelse” er, at der foreligger en kvalificeret afdækning af barnet og den biologiske familie i § 50 undersøgelsen samt en klar og tydelig handleplan ved visitationstidspunktet. Handleplanen skal bygge videre på § 50 undersøgelsen, beskrive målene med anbringelsen, kompetence- og rollefordelingen blandt de involverede aktører samt aftaler om barnets eller den unges samvær med biologiske forældre. Endvidere er det væsentligt, at handleplanen dels er kendt af alle samarbejdspartnere ved barnets eller den unges anbringelse, dels fungerer som et centralt værktøj gennem hele anbringelsesforløbet og sikrer, at indsatsen løbende tilpasses barnets behov. Det er erfaringen, at ovenstående er helt essentielt for, at barnet kan tilbydes adækvat støtte både fra starten af og undervejs i anbringelsen.

Interviewdeltagerne i alle tre fokusgruppeinterviews understregede gentagne gange vigtigheden af, at der gennem hele anbringelsesforløbet sker en inddragelse af og forventningsafstemning mellem alle relevante aktører. Inddragelse og forventningsafstemning bidrager til, at barnet er tilstrækkeligt beskrevet ved anbringelsen, at de biologiske forældre føler sig hørt og respekteret, at indsatsen er tilpasset og koordineret og, at der ikke opstår usikkerhed om rolle- og kompetencefordeling. Alt dette er med til at understøtte ”den gode anbringelse”.

Som nævnt ovenfor udpeger arbejdsgruppen også skolegang som et fokusområde. Forskning viser, at anbragte børn er særligt udsatte i forhold til ikke at opnå samme uddannelseskvalifikation som deres jævnaldrende. Ofte er der negative forventninger til barnets skolegang og faglige resultater fra plejeforældre, rådgivere og lærere, hvilket kan medføre, at barnet ofte er opgivet på forhånd i skolemæssig sammenhæng. Forskning viser imidlertid også, at betydningen af en mindre privilegeret baggrund reduceres, hvis den unge gennemfører en uddannelse. Der

er således et stort potentiale i at øge antallet af udsatte børn og unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse – en målsætning som netop også fremgår af regeringens 2020 mål.

Sparring og supervision udpeges også som et fokusområde af arbejdsgruppen. Understøttelse af plejefamilierne i form af blandt andet sparring og supervision er en vigtig forudsætning for en vellykket anbringelse. De dilemmaer, der kan opstå som følge af plejefamiliens dobbeltrolle som både professionel samarbejdspartner og nær omsorgsgiver, kan bearbejdes i forbindelse med faglig og personlig supervision. Tilsvarende kan sparring fra f.eks. døgninstitution bidrage til, at plejefamilien opnår redskaber til at håndtere konkrete situationer og reaktioner.

Sammenhæng og gode overgange udpeges som det femte og sidste fokusområde. Erfaringer viser, at det kan være vanskeligt for barnet eller den unge at bevare tilknytningen til sit netværk fra før anbringelsen. Forskning viser da også, at børn og unge udenfor hjemmet føler sig ensomme og har konfliktfyldte eller afbrudte relationer til deres forældre og netværk. Tilrettelæggelse af samvær under anbringelsen er vigtigt for at sikre sammenhæng i barnets eller den unges livshistorie og for at forebygge følelsen af ensomhed samt konfliktfyldte eller afbrudte relationer til forældre og netværk.

På baggrund af de udpegede fokusområder har arbejdsgruppen udarbejdet en række konkrete anbefalinger, der kan inspirere kommunerne i deres arbejde med at sikre ”den gode familieplejeanbringelse”. Anbefalingerne fremgår af kapitel 4. I kapitel 4 fremsætter arbejdsgruppen endvidere forslag til, hvordan det videre arbejde med fokusområderne og anbefalingerne kan forankres.

4. anbefalinger og det videre arbejde

På baggrund af den gennemførte analyse har arbejdsgruppen udvalgt en række fokusområder. Det er arbejdsgruppen vurdering, at tværkommunalt samarbejde på disse områder vil kunne bidrage til at styrke og udvikle ”den gode familieplejeanbringelse”. Fokusområderne og anbefalingerne præsenteres nedenfor, og for hver anbefaling konkretiseres det, hvad kommunerne kan arbejde med. Efterfølgende fremsætter arbejdsgruppen forslag til, hvordan det videre arbejde med anbefalingerne kan forankres.

4.1 Anbefalinger

Det første fokusområde, der er identificeret i analysen, er **myndighedsarbejdet**. Det fremhæves flere gange i fokusgruppeinterviewene, at en central forudsætning for at sikre ”den gode familieplejeanbringelse” er, at der foreligger en kvalificeret afdækning af barnet og den biologiske familie samt en klar og tydelig handleplan, der beskriver målene med anbringelsen. Dette sikrer, at barnet tilbydes den adækvate støtte fra starten. Endvidere er handleplanen et centralt værktøj gennem hele anbringelsesforløbet og kan sikre, at indsatsen løbende tilpasses barnets behov.

Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at der til staidighed arbejdes med at kvalificere det materiale, der ligger til grund for anbringelsen og som anvendes undervejs i anbringelsen af de involverede aktører.

Dette kan gøres ved, at:

1. Barnet er tilstrækkeligt udredt og velbeskrevet i § 50 undersøgelsen
2. Der er sammenhæng mellem § 50 undersøgelsen og handleplanen
3. Handleplanen tydeligt beskriver den opgave, plejefamilien skal løse, rolle- og kompetencefordelingen mellem de involverede aktører samt aftaler om barnets eller den unges samvær med biologiske forældre og netværk
4. Handleplanen foreligger og er kendt af alle samarbejdspartnere ved barnets anbringelse
5. Handleplanen er omdrejningspunkt for de halvårslige opfølgingsmøder og revideres efter behov

Det andet fokusområde, der er identificeret i analysen, er **inddragelse og forventningsafstemning**. Interviewdeltagerne påpeger i flere

sammenhænge vigtigheden af at inddrage alle relevante parter gennem hele anbringelsesforløbet og løbende sikre forventningsafstemning. Dette bidrager til, at barnet ved anbringelsen er tilstrækkeligt beskrevet, at de biologiske forældre føler sig hørt og respekteret, at indsatsen er koordineret, og der ikke opstår usikkerhed om rolle- og kompetencefordeling.

Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at der til staidighed er fokus på at inddrage relevante aktører og sikre forventningsafstemning.

Dette kan gøres ved, at:

1. Familieplejekonsulent og rådgiver deltager i visitationen med henblik på at sikre fælles fokus på barnets eller den unges behov
2. Familieplejekonsulenten møder barnet og den biologiske familie inden matchningen, så konsulenten har et bedre grundlag for at finde den rette plejefamilie.
3. Der afholdes ”trekantsmøder” med deltagelse af rådgiver, konsulent og plejefamilie, hvor plejefamilien orienteres om barnets behov, de biologiske forældres forventninger til anbringelsen, forvaltningens forventninger til samarbejdet og så vidt det er muligt anbringelsesperspektivet.
4. Alle relevante samarbejdsparter deltager på både de halvårslige opfølgingsmøder og de møder, som kan være nødvendige i den mellemtiliggende periode

Det tredje fokusområde, der er identificeret i analysen, er **skolegang**. En undersøgelse¹¹ viser, at anbragte børn er særligt udsatte i forhold til ikke at opnå samme uddannelseskvalifikation som deres jævnaldrende. En anden undersøgelse¹² viser, at der ofte er negative forventninger til barnets skolegang og faglige resultater fra plejeforældre, rådgivere og lærere, hvilket kan medføre, at barnet ofte er opgivet på forhånd i skolemæssig sammenhæng. Undersøgelsen viser imidlertid også, at betydningen af en mindre privilegeret baggrund reduceres, hvis den unge gennemfører en uddannelse. Der er således et stort potentiale i at øge antallet af udsatte børn og unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse – en målsætning som netop også fremgår af regeringens 2020 mål.

11 Inge M. Bryderup & Malene Trentel (2012) Tidligere anbragte unge og uddannelse KLIM

12 Berlin M, Vinnerljung B & Hjerna A (2011): School performance in primary school and psychosocial problems in young adulthood among care leavers from long term foster care. Children and Youth Services Review

Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at andelen udsatte af børn og unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse, øges.

Dette kan gøres ved, at:

1. Barnet er udredt af PPR for så vidt angår begavelsesniveau, personlighed og socialfunktion inden skolestart, og at barnet testes igen efter et års skolegang, så relevante tiltag iværksættes tidligt såfremt barnet har et støttebehov
2. Plejefamilien læser med barnet inden skolestart
3. Skole og plejefamilie ved skolestart og -skifte gøres opmærksom på plejeforældrenes vigtige betydning for skole/hjem samarbejdet
4. Der arbejdes med 'mind-settet' vedrørende anbragte børns skolegang, således at der stilles faglige forventninger til de anbragte børn på lige fod med deres jævnaldrende kammerater

Det fjerde fokusområde, der er identificeret i analysen, er **sparring og supervision**. Både interviewdeltagerne og undersøgelser påpeger, at understøttelse af plejefamilierne i form af blandt andet sparring og supervision er vigtige forudsætninger for en vellykket anbringelse.

Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at plejefamilierne tilbydes den nødvendige sparring og supervision.

Dette kan gøres ved, at:

1. Plejefamilien har adgang til vejledning samt faglig og personlig supervision
2. Plejefamilien har adgang til familiebehandling, hvor der er fokus på plejefamiliens egen biologiske familie
3. Plejefamilier har mulighed for sparring og aflastning fra f.eks. døgninstitution i akutsituationer

Det femte og sidste fokusområde, der er identificeret i analysen, er **sammenhæng og gode overgange**. En undersøgelse¹³ viser, at børn og unge anbragt udenfor hjemmet føler sig ensomme og har konfliktfyldte eller afbrudte relationer til deres forældre og netværk. Erfaringerne blandt interviewdeltagerne bekræftede, at det kan være vanskeligt for barnet eller den unge at bevare tilknytningen til sit netværk fra før anbringelsen. Denne problematik kan for-

stærkes, hvis barnet eller den unge får ændrede behov, og anbringelsesstedet skal ændres.

Arbejdsgruppen anbefaler derfor, at der arbejdes med at sikre sammenhæng og gode overgange.

Dette kan gøres ved, at:

1. Der allerede fra barnets anbringelse er fokus på at støtte barnet eller den unge i at opnå og/eller bevare tilknytningen til betydningsfulde netværk
2. Der udarbejdes en procesplan for barnets overflytning med beskrivelse af, hvorfor barnet overflyttes, og hvordan barnet bevare kontakten til tidligere anbringelsessted

4.2 Det videre arbejde

Arbejdsgruppen har drøftet forskellige muligheder for, hvordan kommunerne i fællesskab kan arbejde videre med ovenstående fokusområder og anbefalinger under hensynstagen til arbejdsgange og konkrete tiltag i den enkelte kommune.

Erfaringerne fra fokusgruppeinterviewene har vist, at mødet mellem fagfolk og familieplejere fra forskellige kommuner giver mulighed for at udveksle erfaringer og synspunkter og opnå en fælles forståelse af det emne, der drøftes. Arbejdsgruppen foreslår derfor, at det videre arbejde tilrettelægges som en temadag med deltagelse af relevante aktører fra de 19 kommuner.

Arbejdsgruppen foreslår fokusområdet skolegang som tema for en sådan dag. Det skyldes dels, at udsatte børn og unges skolegang er sat højt på den politiske dagsorden som følge af regeringens 2020 mål. Dels viser forskning, at anbragte børn og unge er særligt udsatte i forhold til ikke at opnå samme uddannelseskvalifikationer som deres jævnaldrende – og dette selvom undersøgelser viser, at betydningen af en mindre privilegeret baggrund reduceres, hvis den unge har gennemført en uddannelse.

Arbejdet med temadagen foreslås forankret i chefnetværket på børn og ungeområdet. Det vil også være chefnetværket, der vurderer, hvorvidt og - i så fald - hvordan der skal arbejdes videre med de øvrige fokusområder og anbefalinger.

¹³ Anne Frederiksen, Mette Larsen og Line Klyvø, Teenagere i familiepleje – set fra anbragte unge og plejeforældres perspektiv, Egmont fonden 2012

5. Undersøgelsens proces og metode

5.1 Organisering af undersøgelsen

Undersøgelsen er gennemført af følgende arbejdsgruppe:

- Ann-Britt Wetche, Chef for Familier, Børn og Unge, Aarhus Kommune (formand)
- Hanne Beedholm Rasmussen, Leder af familiecenteret, Aarhus Kommune
- Helle Kongsted, Familier, Børn & Unge, Aarhus Kommune
- Ingemann Horsager Nielsen, Vicekontorchef, Region Midtjylland
- Agnete Pinstруп Thomsen, Forstander, Oustruplund, Region Midtjylland
- Charlotte Rottbøll Lauridsen, Leder af Familieafdelingen, Hedensted Kommune
- Anette Danvig, Familieplejekonsulent, Børn & Unge, Viborg Kommune
- Anne Margrethe Andersen, Forstander, Hedenstocentret, Herning Kommune
- Sigrid Andersen, Teamleder, Skanderborg Kommune
- Line Pedersen, AC-fuldmægtig, Sekretariat for Rammaaftaler
- Christina Lindgaard Ovesen, AC-fuldmægtig, Sekretariat for Rammaaftaler

5.2 Metode og fremgangsmåde for den statistiske kortlægning

Til at illustrere tendenser i anbringelsesmønstret på nationalt plan og i Region Midtjylland er der anvendt data fra Ankestyrelsens anbringelsesstatistik ultimo 2008 og 3. kvartal 2012. Der er anvendt tal fra 3. kvartal 2012, idet tallene for 4. kvartal endnu ikke er afsluttet og valideret.

Ankestyrelsens anbringelsesstatistik bygger på indberetninger fra de enkelte kommuner. Der kan således ligge forskellige indberetningspraksisser bag tallene i anbringelsesstatistikken. Arbejdsgruppen tager derfor forbehold for de anvendte tal.

5.3 Metode og fremgangsmåde for den kvalitative analyse

Analysen af muligheder og udfordringer på familieplejeområdet bygger på tre fokusgruppeinterviews med fagpersoner på familieplejeområdet fra alle 19 kommuner og et udsnit af familieplejere bosiddende i forskellige kommuner i regionen.

Valget af fokusgruppeinterviewet som metode bunder i et ønske om at sikre faglig bredde, inddragelse af alle gode erfaringer og overvejelser samt ejerskab til analysen blandt de midtjyske kommuner som helhed. Den metodiske styrke ved fokusgruppeinterviewet ligger netop i muligheden for at indfange kompleksiteten og nuancerne i emnet samt skabe dynamik og erfaringsudveksling mellem deltagerne og herigennem berige analysen.

Arbejdsgruppen har gennemført de tre fokusgruppeinterviews med udgangspunkt i fire fastlagte temaer, der tilsammen udgør rammen om et godt anbringelsesforløb:

- Undersøgelse, handleplan og visitation
- Sikring af holdbare anbringelser gennem matchning
- Opfølgning og understøttelse
- Gode overgange

I hvert fokusgruppeinterview har et medlem fra arbejdsgruppen fungeret som primær moderator. Moderatorens rolle har været at understøtte dialogen i fokusgruppen og sørge for, at de planlagte temaer blev berørt i interviewet.

De tre interviews er gennemført som fokusgruppeinterviews med ca. 12-15 deltagere i hver gruppe. I hvert interview er der tilstræbt en så ligelig fordeling mellem fagpersoner (rådgivere og familieplejekonsulenter) og familieplejere som muligt. Deltagerne i de tre fokusgruppeinterviews fremgår af bilag 5.

6. Bilag

6.1 Bilag 1

Lov om social service

Særlig støtte til børn og unge

Formål

§ 46. Formålet med at yde støtte til børn og unge, der har et særligt behov herfor, er at sikre, at disse børn og unge kan opnå de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende. Støtten skal ydes med henblik på at sikre barnets eller den unges bedste og skal have til formål at

1. sikre kontinuitet i opvæksten og et trygt omsorgsmiljø, der tilbyder nære og stabile relationer til voksne, bl.a. ved at understøtte barnets eller den unges familiemæssige relationer og øvrige netværk,
2. sikre barnets eller den unges muligheder for personlig udvikling og opbygning af kompetencer til at indgå i sociale relationer og netværk,
3. understøtte barnets eller den unges skolegang og mulighed for at gennemføre en uddannelse,
4. fremme barnets eller den unges sundhed og trivsel og
5. forberede barnet eller den unge til et selvstændigt voksenliv.

Stk. 2. Støtten skal være tidlig og helhedsorienteret, så problemer så vidt muligt kan forebygges og afhjælpes i hjemmet eller i det nære miljø. Støtten skal i hvert enkelt tilfælde tilrettelægges på baggrund af en konkret vurdering af det enkelte barns eller den enkelte unges og familiens forhold.

Stk. 3. Støtten skal bygge på barnets eller den unges egne ressourcer, og barnets eller den unges synspunkter skal altid inddrages med passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed. Barnets eller den unges vanskeligheder skal så vidt muligt løses i samarbejde med familien og med dennes medvirken. Hvis dette ikke er muligt, skal foranstaltningens baggrund, formål og indhold tydeliggøres for forældremyndighedsindehaveren og for barnet eller den unge.

Børnefaglig undersøgelse

§ 50. Hvis det må antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte, herunder på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal kommunalbestyrelsen undersøge barnets eller den unges forhold. Undersøgelsen, der betegnes som en børnefaglig undersøgelse, gennemføres så vidt muligt i samarbejde med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er

fyldt 15 år. Undersøgelsen skal gennemføres så skånsomt, som forholdene tillader, og må ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens undersøgelse, jf. stk. 1, skal anlægge en helhedsbetragtning, der medmindre konkrete forhold betyder, at et eller flere af nedenstående numre ikke er relevante i forhold til det pågældende barn eller den unge, skal omfatte barnets eller den unges

1. udvikling og adfærd,
2. familieforhold,
3. skoleforhold,
4. sundhedsforhold,
5. fritidsforhold og venskaber og
6. andre relevante forhold

6.2 Bilag 2

Handleplaner

§ 140. Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en handleplan, inden der træffes afgørelse om foranstaltninger, jf. § 52 og § 76. Betyder hensynet til barnet eller den unge, at man ikke kan afvente udarbejdelsen af en handleplan, er en kortfattet angivelse af formålet med foranstaltningen tilstrækkelig. Det påhviler da kommunalbestyrelsen snarest muligt og senest inden 4 måneder at opstille en handleplan.

Stk. 2. For unge under 18 år med et behandlingskrævende stofmisbrug skal kommunalbestyrelsen udarbejde en handleplan for den behandling, der skal iværksættes, og for den nødvendige støtte til den unge. Handleplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og dens familie.

Stk. 3. En handleplan skal angive formålet med indsatsen, og hvilken indsats der er nødvendig for at opnå formålet. Handleplanen skal tage udgangspunkt i resultaterne af den børnefaglige undersøgelse af barnets eller den unges forhold, jf. § 50. Handleplanen skal i forhold til de problemer, der er afdækket i undersøgelsen, indeholde konkrete mål i forhold til barnets eller den unges trivsel og udvikling i overensstemmelse med det overordnede formål med støtten, jf. § 46. Herudover skal handleplanen for unge, der er fyldt 16 år, opstille konkrete mål for den unges overgang til voksenlivet, herunder i forhold til beskæftigelse og uddannelse.

Stk. 4. En handleplan skal endvidere angive indsatsens forventede varighed. I sager om anbringelse udenfor hjemmet, jf. § 52, stk. 3, nr. 7, og § 58, skal en handleplan tillige angive, hvilke former for støtte der selvstændigt skal iværksættes over for familien i forbindelse med, at barnet eller den unge hjemmet, og i tiden efter barnets eller den unges hjemgivelse.

Inddragelse af familie og netværk

§ 47. Kommunalbestyrelsen skal overveje, hvordan der kan ske en systematisk inddragelse af familie og netværk.

§ 70. Kommunalbestyrelsen skal senest 3 måneder efter, at der er iværksat en foranstaltning over for barnet, den unge eller de vordende forældre, vurdere, om indsatsen skal ændres, og om handleplanen, jf. § 140, skal revideres. Kommunalbestyrelsen skal herefter med højst 6 måneders mellemrum foretage en sådan vurdering. Afgørelse om revision af handleplanen træffes så vidt muligt med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år.

Stk. 2. Ved anbringelse uden for hjemmet skal vurderingen af indsatsen efter stk. 1 og af behovet for revision af handleplanen ske på baggrund af det løbende tilsyn med barnet eller den unge, jf. § 148, stk. 1, og efter kontakt med forældremyndighedsindehaveren. Tilsynet efter § 148, stk. 1, skal omfatte mindst to årlige tilsynsbesøg på anbringelsesstedet, hvor kommunen taler med barnet eller den unge. Samtalen skal så vidt muligt finde sted uden tilstedeværelse af ansatte fra anbringelsesstedet. Vurderingen skal omfatte en stillingtagen til, hvorvidt andre forhold end de hidtil beskrevne, jf. § 140, er relevante, og i så fald skal disse indgå i en revideret handleplan.

6.3 Bilag 3

Samvær og kontakt

§ 71. Barnet eller den unge har ret til samvær og kontakt med forældre og netværk, herunder søskende, bedsteforældre, øvrige familiedlemmer, venner m.v. under anbringelsen uden for hjemmet. Kommunalbestyrelsen skal under hensyntagen til barnets eller den unges bedste sørge for, at forbindelsen mellem barnet eller den unge og forældrene og netværket holdes ved lige. Ved tilrettelæggelse af samvær, skal der lægges vægt på, at barnet eller den unge også på længere sigt har mulighed for at skabe og bevare nære relationer til forældre og netværket. Kommunalbestyrelsen har i den forbindelse pligt til at sikre, at forældrene får information om barnets hverdag, og til at bidrage til et godt samarbejde mellem forældrene og anbringelsesstedet. En ret til samvær og kontakt, der er aftalt mellem forældrene eller er fastsat i medfør af forældreansvarsloven, opretholdes under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet, men kan reguleres eller midlertidigt ophæves efter reglerne i stk. 2-4.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal om fornødent træffe afgørelse om omfanget og udøvelsen af samværet og kontakten og kan fastsætte nærmere vilkår for samværet og kontakten. Ved afgørelsen lægges særlig vægt på hensynet til barnet eller den unge og formålet med anbringelsen. Der kan ikke efter 1. pkt. træffes afgørelser, som medfører, at samvær og kontakt kun må finde sted mindre end en gang om måneden. En sådan afgørelse sidestilles med en afbrydelse af forbindelsen og skal træffes af børn og ungeudvalget efter stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan med samtykke fra forældremyndighedsindehaver og den unge, der er fyldt 15 år, træffe afgørelse om, at samværet mellem forældre og barnet eller den unge skal støttes ved, at der er en tredje person til stede.

Stk. 3. Når det er nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges sundhed eller udvikling, kan børn og unge-udvalget for en bestemt periode træffe afgørelse om, at samvær kun må foregå under tilstedeværelse af en repræsentant for kommunen. Under de samme betingelser og ligeledes for en bestemt periode kan der træffes afgørelse om at afbryde forbindelsen i form af samvær eller brev-, mail- eller telefonforbindelse mellem forældrene eller netværket og barnet eller den unge, ligesom der kan træffes afgørelse om, at barnets eller den unges anbringelsessted ikke må oplyses over for forældrene eller netværket.

Stk. 4. Stk. 2 og 3 finder tilsvarende anvendelse under gennemførelsen af en børnefaglig undersøgelse efter § 50 under ophold på en institution eller indlæggelse på sygehus efter § 51. Stk. 5. En afgørelse efter stk. 3 kan træffes foreløbigt efter reglerne i § 75, når betingelserne herfor er opfyldt.

Stk. 6. En afgørelse om kontrol med barnets eller den unges brevveksling, telefonsamtaler eller anden kommunikation med forældrene kan alene træffes efter § 123, stk. 2.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen i barnets opholdskommune kan yde støtte til udgifter til forældrenes transport i forbindelse med møder i barnets opholdskommune.

6.4 Bilag 4

Efteruddannelse og supervision

§ 69. I det omfang det må anses for nødvendigt under hensyn til formålet med anbringelsen, skal kommunalbestyrelsen på baggrund af det løbende tilsyn med barnet eller den unge på anbringelsesstedet, jf. § 70 stk. 2, og § 148, træffe afgørelse om ændret anbringelsessted, behandling, uddannelse m.v. under opholdet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsens afgørelse om ændring af anbringelsessted kræver samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 3. Er anbringelse sket med samtykke efter § 52, stk. 3, nr. 7, og kan samtykke til ændret anbringelsessted ikke opnås, kan børn og ungeudvalget træffe afgørelse efter § 58, hvis betingelserne herfor er til stede. Afgørelse om valg af anbringelsessted træffes herefter af kommunalbestyrelsen, jf. stk. 1.

Stk. 4. Er anbringelse sket uden samtykke efter § 58 eller § 68 a, og kan samtykke til ændret anbringelsessted ikke opnås, kan børn og ungeudvalget træffe fornyet afgørelse efter § 58 eller § 68 a, hvis betingelserne herfor er til stede. Forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, kan dog meddele samtykke til, at der ikke skal træffes fornyet afgørelse efter § 58 eller § 68 a. Afgørelse om valg af anbringelsessted træffes herefter af kommunalbestyrelsen, jf. stk. 1, uanset om børn og ungeudvalget efterprøver anbringelsesgrundlaget.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal, inden der træffes afgørelse om ændret samvær samt afgørelse om hjemgivelse eller ændret anbringelsessted, indhente udtalelse fra det aktuelle anbringelsessted til belysning af sagen.

§ 142. Plejefamilier og kommunale plejefamilier for børn og unge, jf. § 66, nr. 1 og 2, skal være godkendt enten

1. af kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune som generelt egnede eller
2. af kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune som konkret egnede i forhold til et eller flere nærmere angivne børn eller unge. En sådan godkendelse udelukker som udgangspunkt, at kommunalbestyrelser i andre kommuner kan benytte familien som plejefamilie.

Stk. 2. Netværksplejefamilier skal være godkendt som konkret egnede i forhold til et bestemt barn eller en bestemt ung af kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune.

Stk. 3. Den kommunalbestyrelse, der godkender plejefamilien, jf. stk. 1 og 2, skal i forbindelse med godkendelsen sikre, at plejefamilien gennemfører et kursus i at være plejefamilie. Medmindre særlige forhold gør sig gældende,

skal kurset være gennemført, inden plejefamilien modtager et barn eller en ung i pleje, og kurset skal som minimum have en varighed svarende til 4 hele kursusdage.

Stk. 4. Den kommunalbestyrelse, der har truffet afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i en plejefamilie, en kommunal plejefamilie eller en netværksplejefamilie, skal sikre, at plejefamilien under anbringelsen løbende gennemfører den fornødne efteruddannelse, herunder kurser, der samlet set svarer til mindst 2 hele kursusdage årligt. Hvis flere kommuner træffer afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i den samme plejefamilie, skal hver kommune som minimum sikre plejefamilien kommunens forholdsmæssige del af de 2 årlige kursusdage. Kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune skal endvidere sikre den fornødne supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang.

Stk. 5. Den kommunalbestyrelse, der har truffet afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i en kommunal plejefamilie, skal sikre, at den kommunale plejefamilie under anbringelsen løbende modtager yderligere efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang. Kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune skal endvidere sikre, at der er taget stilling til spørgsmål om den kommunale plejefamilies arbejdsvilkår i overensstemmelse med plejeopgavens omfang.

6.5 Bilag 5

Fokusgruppe 1:

Familieplejekonsulenter

- Hanne Mejlvang Andersen, Viborg Kommune
- Hanne Bech, Skanderborg Kommune
- Susanne Kann, Silkeborg Kommune
- Anet Ehlert, Herning Kommune
- Frank Skov, Ikast-Brande Kommune

Rådgivere

- Pernille Naldal Nielsen, Viborg Kommune
- Viola Elmholt, Silkeborg Kommune
- Sandra Mikkelsen, Skanderborg Kommune
- Lissi Hviid, Herning Kommune
- Britt Kronvold, Horsens Kommune

Familieplejere

- Jette Dahl
- Lotte Hammerum

Fokusgruppe 2:

Familieplejekonsulenter

- Nina Langgård Jørgensen, Holstebro Kommune
- Anette Smedegaard Hansen, Ringkøbing-Skjern Kommune
- Hanne Møllerup, Lemvig Kommune
- Lise Jakobsen, Struer Kommune

Rådgivere

- Pia Bøge, Holstebro Kommune
- Bente Veggerby, Ringkøbing-Skjern kommune
- Mette Aagaard, Lemvig Kommune
- Camilla Brath, Skive Kommune
- Lene Sund Søndergaard, Struer Kommune

Familieplejere

- Marie Busk Nielsen
- Michael Dansbo

Fokusgruppe 3:

Familieplejekonsulenter

- Maja Elisiussen, Norddjurs Kommune
- Lis Pedersen, Odder Kommune
- Birgitte Jensen, Hedensted Kommune
- Astrid Homann, Horsens Kommune
- Annedorte Vraa Heldbo, Favrskov Kommune
- Jette Vestergaard, Aarhus Kommune

Rådgivere

- Annette Hammerum, Norddjurs Kommune
- Tina Brandt Hedegaard/Søren Strand Jelsbak, Odder Kommune
- Rikke Brøcker, Aarhus Kommune
- Jane Høgede, Horsens Kommune
- Margareth Bergman, Hedensted Kommune
- Bodil Andersen, Favrskov Kommune

Familieplejere

- Betty Guldbrandtsen
- Marianne Skov

De 19 kommuner i regionen
og Region Midtjylland

